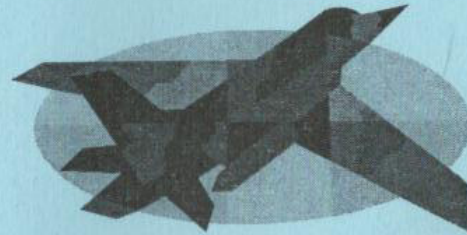


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

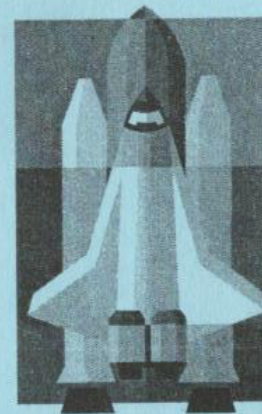


МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.



Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)

© Національний авіаційний
університет, 2008

Восьма - узагальнення досвіду саморегулювання (подолання мотиваційних та предметних труднощів, досвіду самокорекції, самодіагностики, емоційна зарядка та актуалізація психічної енергії для здійснення ефективного саморегулювання в майбутньому, розвиток себе як суб'єкта праці), після чого починається ніби новий цикл у процесі саморегуляції [3].

Отже, з матеріалу, що викладений вище можна зробити висновок про те, що процес саморегуляції є досить складним та координується як на стратегічному рівні - визначенням мети, на тактичному рівні - визначенням завдань відповідних дій так і на операційному рівні - корекцією та регуляцією власної діяльності.

Література

1. Конопкин О.А. Проблема осознания регулирования сенсомоторной деятельности: Автореф. дис. ... докт. психол. наук.- М., 1977. - 39 с.
2. Моросанова В.И. Индивидуальный стиль саморегуляции: феномен, структура и функции в произвольной активности человека. - М.: Наука, 2001. - 192 с.
3. Прангишвили А.С. Исследования по психологии установки.- Тбилиси, 1967. - 124 с.

Ірина Макаревич
м. Київ

Особливості та умови інтелектуальної поведінки

Розглядаючи проблему співвідношення бази інтелекту та її похідної - поведінки людини, ми можемо вести мову про ті умови, що спонукають чи трансформують одну форму поведінки в іншу. Здійснюючи історичний екс-курс у минуле, ми помічаємо розмаїття підходів вчених, за наявними психо-логічними властивостями, до вивчення психологічної сутності інтелекту.

Скориставшись структурованістю поглядів на природу інтелекту, що наведена М.О. Холодною ми можемо прослідкувати умови його виникнення, розвитку, формування та функціонування протягом людського життя. Згідно запропонованої структури

виділяються такі підходи, де інтелект розглядається як: *соціокультурний*, результат процесу соціалізації, а також впливу культури в цілому; *генетичний*, наслідок ускладненої адаптації до вимог оточуючого середовища в умовах взаємодії людини, з середовищем; *процесуально-діяль-нісний*, особлива форма людської діяльності; *освітянський*, продукт цілеспрямованої освіти; *інформаційний*, сукупність елементарних процесів переробки інформації; *феноменологічний*, особлива форма змісту свідомості; *структур-но-рівневий*, система різнорівневих пізнавальних процесів; *регуляційний*, фак-тор саморегуляції психічної активності.

З огляду на зазначені вище підходи, ми пропонуємо таку ієрархічну структуру цих підходів за порядком їх реалізації у системі "виникнення - функціонування". *Генетико-змістовний рівень* характеризує те, що інтелект, це наявність знань та когнітивних операцій, "інтелектуальна поведінка" включає засоби пристосування до проблемних ситуацій, а "когнітивні процеси", організують та контролюють поведінку. *Соціоформуючий рівень* характеризує те, що наші інтелектуальні можливості не тільки породжуються культурним контекстом, але й обмежуються ним. *Інформаційно-регулятивний рівень* передбачає те, що "теорія ментальної швидкості", за Г. Айзенком, добре пояснює лише ту часткову форму інтелектуальної активності, що задіяна у вирішенні стандартних інтелектуальних задач і визначається сформованістю певних розумових навичок. *Процесуально-діяльнісний рівень* характеризує оптимізацію мисленевого процесу як внутрішньої умови, що опосередковує будь-які види зовнішніх впливів.

Отже, з матеріалу, що наведений вище, можна зробити такі висновки:

1. Особливостями формування інтелектуальної поведінки є: вплив культурного середовища та соціалізації особистості; тривале навчання, набуття та реалізація досвіду; ступінь сприймання, переробки та усвідомлення інформації; пізнання оточуючого середовища та його сутності, за допомогою включення у певні види діяльності та саморегуляції власних інтелектуальних дій.

2. Основними умовами поведінки є: закладена базова енергетика, що являється основою будь якої інтелектуальної активності чи поведінки (характеризується цілеспрямованістю та тривалістю у часі); наявність когнітивних операцій та когнітивних процесів, що контролюють та регулюють поведінку; розвиток операційних структур інтелекту, в ході якого мислительні процеси набувають якісно нових можливостей: скоординованість, зворотність, автома-тизм та скороченість; особливості індивідуальної бази знань визначає і ефективність окремих пізнавальних процесів; традиційний спосіб життя, освіта, мовне середовище, створюють ефект уніфікації (універсалізації) механізмів інтелектуальної активності.

Наталія Маленко

м. Київ

Особливості функціонування когнітивної сфери членів екіпажу повітряного судна

Як зазначається в літературі, присвяченій льотному навчанню, велике значення при оволодінні льотною професією відіграють зорові, слухові, кінестетичні, тактильні, статистичні (рівноваги) та вібраційні відчуття. За допомогою зорових відчуттів пілот розрізняє кольори, відтінки, забарвлення, розмір, форму і т.д., що є головним джерелом інформації для його подальшої дії. За спеціальними освітленими знаками, цифрами пілот може визначити практично всі параметри польоту (швидкість, висоту, кут, параметри роботи двигуна, курс, швидкість та ін.), завдяки чому з'являється можливість успішно і безаварійно пілотувати літак. Слухові відчуття допомагають правильно орієнтуватися в оточуючому середовищі. По характеристиці шумів пілот може приблизно визначити тип літака, хід запуску, обертання двигуна і т.д. Статистичні відчуття дозволяють контролювати положення тіла в просторі, відчувати зміни в швидкості, перевантаження, прискорення та уповільнення. Вібраційні відчуття виникають в